

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Экономикада, социал сферада, жамауат жашауда, право нызамны сакълауда жетишимле болдурган жерлешерибиз, къыркдан аслам адам, къырал саугъала бла белгиленгенди. Анга аталган къууанчылы жыйылыу Правительствоу юйюнде болганды, анга КЪМР-ни Парламентини спикери Татьяна Егорова, премьер-министр Мусулканы Алий, КЪМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы Мухамед Кодзиков эм башхала къатышхандыла.

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков, жыйылганланы алгъышлау, оза барган 2023 жыл сынауладан толу болганды, алай бизни халкъ, хар замандача, аладан бет жарыкълы къулулганын чертгенди.
Къабарты-Малкъарны халкъыны жигерлигини, иш келлюлюгоноу хайырындан республиканы социал-экономикасын андан ары айнытырғыа онг болганды. Экономиканы баш маганалы бёлюмюнде – промошленностьда – ёскоуно энци белгилерге сюеми. Республикада чыгарылган продукцияда жарашдырыуу эм женгил

промошленностьну юлюшю ёсенди, – деп белгилегенди регион оюучусу.

Агропромошленность комплексе ишленгенле, хар замандача, бийик кёрюмдюле болдурганларын айтханды Казбек Валерьевич. Будай ёсдюроуде, тахта кёгетлени жарашдырыуда республика къыралда алчылананы санындады. Къурулушда, жол мюлкеда иги жаньна тюрлениуле асламдыла. Региону оюучусу бютюдюна жашуу журтланы ишлетюуде жетишимлени белгилегенди.
Туризм да алгъа уллу атлама этгенин чертгенди Казбек

Саугъалау

Къыйынарлына – тийишли багъа

Коков. «Туристле тохтарча жерле кёбейтилди, инфраструктура проектле толтуруладыла. Аны хайырындан а республикагъа къонакъгъа келгенлени саны ёсенлей барады. Битеу бу жумушла бюджетни кеси фйдаларын кёбейтирге онг бергенди. Социал соруулары тамамларгъа, телеуени, бюджет сферада ишленгенлени хакъларын ёсдюрюрге мадарла

инфраструктура проектле жашауда бардырыладыла. Битеу бу затла республиканы халкъыны жашуу болумларын ирилдендиргенди.
– Жетишимледе Къабарты-Малкъарны халкъыны къыйыны уллуду, ол санда сизни да. Бу залда экономиканы тюрлю-тюрлю бёлюмлерини келечилери жыйылгандыла, къырал саугъалагъа тийишли болганланы арасында про-

тия-Аланияны, Къалмукъну, Дагъыстанны, Ставрополь крайны муслиманларны дин идараларыны башчылары бар эдиле.
– Сиз ёсюп келген тёлуюно юйретюуде, миллетле эм динле аралы келишиулюкно сакълауда маганалы иш тамамларгъа, – дегенди Казбек Коков, аланы алгъышлау.
Энци аскер операциягъа къатышып, Ата журтубузуна

2024 жылны юсюнден айта, регион оюучусу анга ышангълы кёзден къарагъанын, экономиканы андан ары айнытырғыа битеу онгла болганларын белгилегенди.
– Бизни баш борчубуз халкъны ырахматлы, къолайлы жашуун жалчытыуу. Аналыкъны, сабийликни сакълау, тамата тёлуюно, ветеранланы излемлерин тапдырыуу, энци аскер операциягъа къатышханланы бла аланы юйюрлерине себепликге энци эс бурлукъду, – деп сёз бергенди.
Келир жыл а РФ-ни Президенти айырылыкъды. Къол кётюрюу къалай бардырылыгы къыралайызыны келир юноуне артыкъда маганалы болганын айтханды Казбек Коков. Аны себепли сайлаууукукъсуз, ачыкъ бардырылгъа кереклисин чертгенди.
Сёзюно ахырында Казбек Коков залда олтурганланы хар бирини кесини усталыгы, сынауу, билими болганылыкъгъа, аланы барысын да сайлаган ишлерине сюймеклик эм кертичилик бирикдиргенлерин белгилегенди. «Сиз жашауда тюз жол сайлап, аны бла бет жарыкълы барасыз. Республиканы, Ата журтубузуна айнытыуда жетишимле ючюн тийишли болгансыз къырал саугъалагъа», – дегенди эмда жыйылганланы Жангы жылны байрамы бла алгъышлап, саулыкъ, къолайлыкъ тежегенди. «Алай барыбызы да тилгибиз бирди – Хорлам. Кёп миллетли халкъбыз, хар замандача, битеу ючюн жыйыл, кертиликни сакъларгъына ишексизме», – деп къошханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

къуралгандыла», – дегенди КЪМР-ни Башчысы.

Казбек Коков РФ-ни Президентини башламчылыгы бла къуралган миллет проектле социал сферада жарысуу соруулары тамамларгъа себеплик этгенлерин айтханды. Саулукъ сакълау, билим беруу, культура, спорт,

мышленностьда, эл мюлкеда, къурулушда, культурада, билим берууде, асламы информация органлада ишленген бардыла, – дегенди республиканы башчысы.
Энци алгъыш сёзле дин къулулукълагъа айтылгандыла. Ол кюн саугъаланганланы арасында Шимал Осе-

эркинлигин сакълаган батыр жерлешерибизге ыраулыкъгын да билдиргенди КЪМР-ни Башчысы. «Республиканы битеу жамауаты да сизни батырлыкъгъыз бла ёхтемленеди. Кыска замандан Хорлам бла ата-ана юйге къайтырылганы тежейбиз», – деп къошханды.

Онгдуруу

Мюлкеге – танг себеплик

Бытыр бизни республикада беш эл мюлк хайырлануучу кооперативге къырал 34,2 миллион сом берип болушханды. Ала ол ахчаны эл мюлк кооперацияны айнытыуу гъа къоратырғыа боллукъ эдиле. Андан 33,9 миллиону федерал бюджетден бёлюнгенди, къалган кесегин а регион къошханды, деп билдиргенди республиканы Эл мюлк министерствосундан.
«Гитче мюлке бирлешил кооперативле къурасала, кесперини ишлерин бютюдюна къыйматлы тамамларгъа онг табарыкъдыла. Эл мюлк кооперация бек ахшы амалды, ол продукцияны рыноклагъа

чыгарыргъа, конкуренциягъа чыдамлы этерге да болушдады. Къырал берген субсидияла уа аллай кооперативлени онгдурадыла, ишлерине да себеплик этедиле», – дегенди КЪМР-ни эл мюлк министри Хасан Сижажев.

Министерствода белгилегенлерича, ахча «Гитче эмда орта предпринимательствону субъектлерин тирилти» деген регион проектни чеклеринде бериледи. Ол а «Гитче эмда орта предпринимательство, сора энци предпринимательство башламчылыкъла себеплик этиу» миллет проектге киреди.

Къармашуулукъ

Кёрюмдюле игидиле

Къабарты-Малкъарны Промышленность, энергетика эм сатыу-алуу министрствосун республикада жарашдырыуучу производствода бла байламлы онжети бёлюмге кёз-къулакъ болады. Ары къумач согууу, кыйишден, къагыгъдан, резинадан, пластмассададан абериле, дагъыда къурулуш материалла, электрон эмда электрокюч оборудование, автотранспорт эмда машинала чыгарыуучу, химия продукцияны эмда агъачдан аберилени жарашдырыуучу предприятияла киредиле. Тергеулеге кёре, промышленностьну айныуун ачыкълагъан кёрюмдю (ИПП) 2023 жылгъа 103 процент боллукъду, деп билдиргенди министрстводан. Ол кеси да бурунгжу жыл бла тенгешдиргенди.

Сёз ючюн, къумач согуууда ол 128 процентди. Анда «Текстиль Индустрия» предприятияны къыйыны уллуду. Юс кийимле чыгарыуда уа 105 процентге жетерге чыайды. Бу бёлюмде «ВоентекстильПром», «Дарий», «БТК Групп», «Югтекстильторг» компанияла эм талай ууакъ предприятияла къармашадыла.

Агъачдан абериле жарашдырыуда (117%), минерал продукция чыгарыуда (115%), автотранспорт средстволаны производствосунда (105%) да айнытыуу игиди. Машиналагъа эмда оборудованигъа ремонт этиу эмда аланы жерлерине орнатыуу бёлюмде

уа ол бютюдюна аламатды – 220%. Мында «Севкавртген-Д» бла «Шахарны электрокюч сётьлери» иги къармашханларын белгилерчады.

«МСП» Корпорация да къатышып, министрство бизни республикада промышленность предприниматлыгъа тыш регионада ишчи байламлыкъла къуаргъа болушдады. Аны хайырындан «Кровля Сервис», «Кабельный завод Кавказкабель ТМ», «Баксан-Автозапчасть», «Севкавртген-Д», «Эрпак», «Сад Сервис» эмда Чегемде мияла завод бытыр къыйматлы келишимле этгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Жопуучулукъ

Къашхатауу ара орамларынган бири тапландырыллыкъды

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков Къашхатауу эм уллу жолларындан бири – Уянаев жылды тынгылы ремонт этерге мурат барды.

Республиканы оюучусу кесини телеграм-каналында белгилегенине кёре, бу объект жолланы жангыртуу жаны бла планнга Казбек Коков кеси берген буйрукъгъа тийишлиликде тюшенди.

«Жолну узунлугу 3,2 километр болады, ол сабий садлагъа, школагъа, спорт мекямага, эл эм район администрациягъа элтген маганалы транспорт ызгъа саналады. Аны бла байламлы проект эм тийишли къагытларын жарашдырыуу буйрукъ бергенме. Андан сора да, башда сагъынлыган учрежденилагъа баргъан жерлени да тапландырыргъа кереклисин эсертгенме.

Огъары Малкъаргъа элтген федерал жолну жангыртыргъа да муратыбиз барды. Ол жол битеу районода жашагъанлагъа да бек маганалыды, нек дегенде мында туризм иги айнып барады. Бу трасса жопуучулукъ бла байламлы ишленген мекямагъа да элтеди, анда бизни адамларыбыз ишлейдиле, республикагъа келген къонакъла да солуйдула. Жол бютюн къоркъусуз боллукъду эм тапландырыллыкъды. Эсигизге салайым, бу объект республикада эм уллуладан бирине эмда техника жаны бла къурулуш ишле къыйын бардырылыкъ жерге саналады. Дагъыда Огъары

Малкъарда элли тапландырыуу бла байламлы ишле бла да шагъырейленгенме.
Андан сора Аушигерде болганма, мында федерал программа бла онбир километр узунлугу болган Сатушир-Аушигер суу ыз хайырлангыркъа берилгенди. Бу инфраструктура объект ары дери ишлеп тургъан Къашхатау-Аушигер суу ыз бла бирге эллилени суу бла жалчытыуу къыйыны иги да ирилдендикди.

Сагъынлыган программа бла Аушигерде жангы 300 олтурур жери болган маданият юй ишленгенди. Ол бир кесекден ачылыкъды», – деп айтылады билдирюуде.

Тюбешуу

Саулукъ сакълауда тамамланган жумушланы юслеринден айтханды

КЪМР-ни саулукъ сакълау министри Рустам Калибатов журналистле бла тюбешюуде жылны ичинде тамамланган ишлени эселлерин белгиле этгенди. Сёз «Саулукъ сакълау» миллет проектни, медицинаны кадрла бла жалчытыуу, льготалы дарманланы, диспансеризацияны мадарларын кенг сингдириуно, медицинаны биринчи бёлюмюн тынгылы жангыртуу юслеринден баргъанды.

2 бет

Даража

Озган жылны ахыр кюнлеринде Башкъортостан Республикадан бизге уллу къууанч хапар келгенди. Россейни Президенти Владимир Путин кёп жылланы ичинде Ата журтха керти уланыча къуллукъ этгени, маданиятыбызны эм санатыбызны айныууна уллу юлюш къошуп келгени ючюн жазуучу, тилманч Мызыланы Адрайнаны жашы Къаншаубийни Пушкенинни майдалы бла саугъалагъанды.

Адабиятха кертилик

3 бет

Белгилеу

2023 жыл «Уставны бла насийхатчыны жылы» деген белги бла озганды. Аны къууанчы халда жабылууна аталган ингирге кёп жерледе ётгенди. Алай байрам жангы жылны аллында Черек району Огъары Жемтала элли мектебинде да болганды.

Ачыкъ ниетлилик эмда жарыкъ халда

4 бет

Жарысуу

Казбек Коков Ставрополь крайда аварияда ёлгенлени юйюрлерине къайгы сёз бергенди

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Коков Ставрополь крайны Предгорный округнда пассажир маршрутканы къатышууу бла ажимлы аварияда ёлгенлени ахуларына къайгы сёз бергенди.

«Къабарты-Малкъарда жашагъанланы эмда кесими атымдан ёлгенлени юйюрлерине, крайны губернатору Владимир Владимирович Владимировича эмда Ставрополь крайда жашагъанлагъа къайгы сёз береме. Ачыгъанлагъа уа юч-къаруу эмда теркирек аягы юслерине болуун тежейме», – деп айтылады КЪМР-ни Башчысыны бушуу сёзюнде.

Авария кюндюз «Нововоловск-Зольская-Пятигорск» трассада болганды. Машинаны журютген эм аны ичинде болган алты адам ёлгенди, төрелюне ачыгъанды. Бусагъатда жууалпы ведомствода болууну сылтауларын тинтиуу бла керешедиле, деп айтылады республиканы оюучусуну пресс-службасыны билдирююнде.

Ачылыу

Жаш адамланы айныуларына ахшы мадарла

Россей Федерацияны Президенти Владимир Путини оюуу бла Росмолодежьну «Жаш адамлагъа регион» деген проектлерини чеклеринде Къабарты-Малкъар Республикада кёп жумушла тамамлагъан жаш тёлуюно ишленди. Алгъаркълада алай арала Къашхатауда бла Нартада ачылып, жумушларын жетишимли бардырадыла.

Кёп болмай а Нальчикде араны ачылууу да болганды. Ол алгынчыны Профсоюзланы маданият юйюно ючюнчы къатында орналганды, мекянда жангыртуу ишле этилгенди, жаш адамланы айныуларына керекли оборудование бла техника салгандыла. Аны ачылуунуна келген къонакълагъа презентацияла кергюзгенди.

Ара жети тюрлю бёлюмден къуралганды: солуу, оюн, конференц залла, чыгъармачылыкъ мастерскойла, медиа-арала да бардыла. Дагъыда экинчи этажинда Биринчилены Къымылдауларыны регион арасы, КЪМР-ни Жаш тёлуюно ишлери жаны министрствосуну, «Эльбрус» корпоратив университет бла Волонтерланы айныгъан ресурс ара ишлейди.

Быйылдан башлап аны биринчи этажинда артрезиденция ишин башларыкъды. Анда республикада эм уллу концерт зал да ачылыкъды. Анда жаш адамлагъа конференцияла, кёрюмчле, лекцияла, форумла бардырырғыа умтулдула.

Жаш тёлуюно ишлери жаны бла министр Азамат Люев быйыл Чегемде, Майскийде, Тырнауизда эм Анзорейде да алай арала ачаргъа сюйгенлерин билдиргенди.

ТЕМУККУЛАНЫ Амينا.

Къыйыналарына – тийишли багъа

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.
Ызы бла саугъалау башланганды. Къоркъуу болумлада медицина болушлукну бергендеринде кѳгюзтген сынаулары эм профессионал билимдери ючюн РФ-ни Президентини Указы бла КъМР-ни Катастрофаланы медицинасыны эм терк болушлук берген арасыны башчысы **Алим Карданов** бла врачла анестезиолог-реаниматолога **Астемир Мусаев** бла **Руслан Урусов**. Бу майдал бла дагыда Туберкулѳзга къажу диспансерни анестезиология-реанимация бѳлюмюню башчысы **Ахматалы Руслан** да саугъаланганды.
Жамауат магъаналы жыйылуланы бардыругъа салган къыйыны ючюн КъМР-ни Правительствою башчысыны орунбасары **Залим Кашироков** «Ата журтну аллында къыйыны ючюн» орденни 2-чи даражалы майдалыны тийишли кѳрѳлгенди.
КъМР-ни культура мини-

стри **Мухадин Кумахов** «Культурада бла искусствода къыйыны ючюн» майдалына тийишли болганды. Къабарты-Малкъар къырал аграр университетни ректоратыны кенгешчиси **Мухамед Шахмурзов** «РФ-ни бийик билим берген школуну сыйлы къуллукчысу» ат берилгенди.
«КБР-инфо» информатив-гентствону башчысы **Аталаны Аздор** а жамауат магъаналы жумушланы хазырлауға къатышканы ючюн РФ-ни Президентини Сыйлы грамотасы бла саугъаланганды. Анга дагыда «КъМР-ни сыйлы журналисти» деген ат да аталганды.
Кѳп жылланы бет жарыкчы урунганны ючюн Нальчикни спортну ветеранларыны советини башчысы **Уяналары Владимир** «КъМР-ни

эмда халкъ артисттерини, врачларыны, экономисттерини, къурулушчуларыны, республиканы культурасыны, билим беруиюну, физкультурасыны бла спортну, промышленностуну сыйлы къуллукчуларыны атларына тийишли болганды да саугъаланганды.
КъМР-ни Башчысыны Ыразылыгы берилгенлени арасында КъМР-ни Правительствою башчысыны биринчи орунбасары **Мурад Кунжиев**, «Дор-рем-строй 1» обществоно водители **Молаланы Хамбиев** эм башхала да бар эдиле.
Къууанчылы жыйылууну ахырында Казбек Коков жыйылганданы саугъалары эмда келе турган байрамла бла энгит бир кере алгышыла-гында.
ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.
Ол кюн КъМР-ни сыйлы

Бушуу КАРМОКОВ Хачим Мухамедович

Къабарты-Малкъарға улуу бушуу сынарға тошгенди – 2023 жылны 30 декабринде жашаууну 83-чю жылында республиканы белгиле къырал эмда политика къуллукчысу Хачим Мухамедович Кармоков ауушханды.
Хачим Мухамедович 1941 жылны 2 майында Бахсан районуну Заоково элинде тууганды. Экономика илмуланы доктору, профессор, Естестволу илмуланы россейли академиясыны керти члени Хачим Кармоков уруну жолун Къабарты-Малкъар къырал университетден сора къурулуш-монтаж управленияда мастер болуп башлаганды. Андан сора торло-торло къуллуклада ишлегенди.
1990 жылда КЪМАССР-ни Министрлерини Советини председателини орунбасары, КЪМАССР-де Экономика реформала жаны бла комиссияны таматасы болганды.
1990 – 1993 жылда – КЪМАССР-ни Баш Советини председателини орунбасары, ызы бла председатели болуп ишлегенди.
1993 жылда Россей Федерацияны Федерал Жыйылууну Къырал Думасыны биринчи чакъырылууну депутатына сайланганды. Депутатланы «Жангы регион политика» деген къауумуну башчыларындан бири болганды, Къырал Думаны Мандат комиссиясына киргенди.
1995 жылдан башлап 2000 жылға деридериде Кармоков Россей Федерацияны Эсеплеучо палатасыны биринчи председатели болуп урунганды.
2000 жылда апрельден башлап 2001 жылға деридериде Россей Федерацияны Эсеплеучо палатасыны таматасыны баш кенгешчиси болуп турганды.
2001 – 2007 жылда Россей Федерацияны Федерал Жыйылууну Федерация Советинде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини келечиси эди. Бюджет жаны бла комитетте киргенди.
2006 – 2007 жылда «Российская партия Жизни» политика партианы Къабарты-Малкъар регион бѳлюмюне, 2007 – 2009 жылда «Справедливая Россия: «Родина/Пенсионеры/Жизнь» политика партианы Къабарты-Мал-

къар регион бѳлюмюне башчылык этгенди.
2013 – 2016 жылда Къабарты-Малкъар Республиканы Къырал кенгешчисини къуллукчуна ишлегенди.
2016 – 2018 жылда Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны инвестиция политика жашауда бардыруу эмда инновацияла жаны бла энчи келечиси болганды.
2018 жылны 26 октябринде Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны экономиканы айнытуу жаны бла энчи келечисине салынганды.
Хачим Мухамедовични къыйынына тийишли багъа да берилгенди. Къабарты-Малкъар Республиканы къыраллыгын тохташдырууға эмда республиканы социал-экономика айныууна улуу къыйын салганы ючюн ол «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында къыйыны ючюн», Шувѳлукну да орденлери бла саугъаланганды, Россей Федерацияны Президентини, Къырал Думаны Сыйлы грамоталарына эмда башхала ведомстволу саугъалагъа тийишли болганды.
Къабарты-Малкъарны махтаулу жашы Хачим Мухамедович Кармоков бизни эсибизде фахмулу башчына, хунерли къурауучуна, намысны эм бийикге салган адамча кваллыкды.

Коков К.В., Егорова Т.Б., Мусулканы А.Т., Кодзиков М.М., Альгулов Ю.К., Амшорова Ф.К., Атталаны Ж.Ж., Ахохов Т.Б., Балкисов А.Х., Бербеков А.Х., Бердов Х.А., Бечелланы И.Б., Бифов А.Ж., Геккиланы З.Д., Говоров С.А., Губин Г.С., Жанатиланы С.А., Залиххаланы М.Ч., Зумакуялыны Б.М., Канок А.Б., Карданов М.Н., Кашироков З.К., Кунжиев М.А., Касова Д.Ч., Маслов Н.А., Нахушев З.А., Панаво М.А., Родина В.С., Сохроков Х.Х., Таов П.К., Татуев К.Б., Улбашланы М.М., Уяналаны А.М., Федченко Л.М., Хубиев М.Б., Чеченланы А.А., Шагошев А.Л.

Саулык сакълауда тамамланган жумушланы юслеринден айтханды

Тюбешуу

КъМР-ни саулык сакълау министри Рустам Калибатов журналистле бла тюбешууде жылны ичинде тамамланган ишлени эселерин белгиле этгенди. Сѳз «Саулык сакълау» миллет проектни, медицинаны кадрла бла жалчтынну, льготалы дарманланы, диспансеризацияны мадарларын кенг синдириуну, медицинаны биринчи бѳлюмюн тынгылы жангыртууну юслеринден барганды.

Дарманла

Журналистлени министрге соруулары кѳп болганды. Биринчи льготалары болган инсанланы дарманла бла хакъсыз жалчтынну юсюнден эди. Рустам Михайлович билдиргенча, дарманла бла жалчтынну система халгъа келтируу жаны бла улуу иш тамамланганды.
2018 жылда уа бу жумушлагъа республикалы бюджетде жалаанда 265 миллион сом салынган эди, бюгоннге уа бу тарихле иги да ѳсгенди эмда 845 миллион сом болганды. Алай бу ахча да битен керекеге жетмейди.
– Бюгонлюкде саусузлагъа керекли дарманланы качествосу игиленгенди, жангы дарманла чыгъадыла, ол санда молекулярно-генетика жаны бла байыкландырылганды. Аны бла бирге уа багъалары да ѳседи. Алай бла бюгонлюкде саусузлагъа 1,7 миллиард сом керекди, – дегенди министр.
КъМР-ни Башчысыны буйругууу бла сахарный диабет аурудан къыйналган сабийле барысы да монитор эм алагъа керекли затла (глюкометр, тест полоска) бла хакъсыз жалчтыннадыла. Рустам Михайлович билдиргенча, ол жаны бла программа бытыр ишлеп башлаганды.
Дагыда онкология ауруну багъаууда дарманла да торленгенди. Юч-тѳрт жыл мундан алгъа Онкология диспансерге химиялы дарманлагъа 300-400 миллион сом жетгенди, алай бытыр 1,2 миллиард сом къоратылганды. Жылны ичинде орта эсеп бла молекулярно-генетика жаны бла 400 тинти бардырадыла. «Ызы бла уа ауруну багъаруу багъалы дарманла жазылдыла. Быйыл бу ауруну багъууға 2,4 миллиард сом керек болуугу белгиленди», – деп къошанды министр.

Алай бла бюгонлюкде льготалары болганлагъа дарманланы сатып аларгъа 2,1 миллиард сом керекди. Юсбюздеги жыл-

техника, лабораторияла керекле да. «Къурулуш биттене бла, поликлиника къысха заманы ичинде ишлеп башлайды. Бизни ол жаны бла юлгобюз барды: 3-чю номерли поликлиника. РФ-ни саулык сакълау министри **Михаил Мурашко** республикага жолуучулукну кезуинде анда болуп, битеу технология излемле сакълангандына иги багъа берген эди», – дегенди министр.
Озгъан жылны ичинде «Саулык сакълау» миллет проектни чеклеринде Нальчикде 2-чи эм 3-чю поликлиника, Республиканы кѳп профилюлы сабий араны 2-чи эм 4-чю поликлиника бѳлюмлери, Прохладна эм Бахсан районлада ара больницаланы поликлиника бѳлюмлери, Терекде сабий поликлиника, Урвана, Герменчике, Кичибалыкда, Урожайно-еде, Антарноеде амбулаторияла тап халгъа келтирилгенди.
Кубада бла Элбрусда амбулаторияла ачылыгъа хазырланадыла. Кенжеде амбулаторияны 2025 жылда битдирге белгиленди. Болсада, министр айтханыча, къурулушну терк бардырып, аны быйыл битдирге борча салынгандыла.

2024 жылны юсюнден айтханда, 5 амбулатория ишлетирге, энгит 5 объектте тынгылы жангыртуу жумушла толтуругъа белгиленди. Алай бла программа бошалыр кезууге битеу поликлиникала шендою излемле келишиледи», – деп чертгенди ведомствону башчысы.
Алай бла Перинатал арада КъМР-де медицина организациялада къоркъуу сузлукчу эм качествосу синдириу жаны бла ара къуралганды. Ол а къыралны субъектеринде коллгаларыны билимлерин ѳсдорюрге, алада бу жумушла къалай къуралгандырын сюзерге эркинлик бергенди. Январда аны келечилери Владивостокга бла Тюменнге барлыклары эм анда коллгаларыны сынаулары бла шагырейлендиклери белгиленди.
XVI битеуроссей илмупрактика конференцияда уа КъМР-де медицинагъа башчылык этуию амаллары эм игиле саналып, КъМР-ни Саулык сакълау министрствосу «РФ-ни субъектинде качествогъа башчылык этуию эм иги мадары» деген номинацияда хорлаганды.
Рустам Калибатов кадрланы хазырлауну, халкъда диспансеризацияны магъанасын ангылатуу жумушланы, саулыктуу жашауну жорукларыны юслеринден да айтханды.

Ахырында Рустам Калибатов Саулык сакълау министрствону ишине болушлук этген журналистлени ведомстволу саугъала бла белгилегенди.

АБДУЛЛАХЛАНЫ ФАТИМА.

Биллим Юретиуге, окъутууда да ал сатырда

Озгъан жылда республиканы билим беруу махкемелеринде белгиле айтчыра аслам жангычылык, жетишим да бола келгенди. Аланы кѳбюсюну юслеринден кезуиюнде биз газетибизде билдиргенди да турганбыз. Сѳз ючюн, устазларыбыз, регион даражалы эришмелер тышында да, сыналарын

дерал жангычы майданга бурулуру ючюн мектеплеге улуу конкурса къатышырга тошгенди. Анда Россейини 85 регионундан бла Таджикистандан 1500 школуну келечиси кесини хунерин ачыкълагъанды. Алай бла эришюде жетишимли болганды 267 махкеме саналганды. Хар инновациялы майдан бла да

650 регионундан 65 махкеме къатышханды.
Кѳп болмай а, Жанхотия элни устазлары «Улуу къыралны команда» деген устаклык метапредметли олимпиаданы регион урумунда хорлаган эдиле. Ол шарт да бизни кѳллендирмей къоймаганды. Ызы бла уа Апусуаланы Алий (физикадан

ачыклай, бет жарыкылы бола келеди. Алай бла Сюдюмоланы Элдар «Жылны устазы – 2023» устаклык конкурсу республиканы урумунда хорлам болдуруп, аны къыралда бардырылган кесегине да къатышханды. Ол «Кюн шахар» сабий чыгармачылык академияны хунерлик жюрюген лицейинде физикадан окытады. Болдурган жетишими ючюн КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков**ну алгъаракъда къабыл кѳрѳлген ономуна тийишлиликде аны премиясы бла саугъаланганды.

Мектеплени юслеринден айтхан заманда, регионуну школларыны бир-бирлерине Сабийликни, юйорноу эмда юйретуию илму институтуну инновациялы майданлары деген даража берилгенди. Алай даражагъа «Окунуучу сѳлешуу тили амаллары бла айнытуу» эмда Нальчикни генерал Зокваланы Валерий атлы сегизинчи номерли мектеби да тийишли болганды.
Алай окунуу ишине сабында дагыда жыйырма жетинчи номерли школ да барды. Анда уа «Билим берген бергендерини къуралычу юйретуию мурдоруча» деген ырга кере ишлерикди.

Эсигизге салайыкчы, фе-

Къоркъуу сузлук эм низам

Журналистлени сорууларына жууапла бере, Рустам Калибатов медицинаны баш муараты адамланы саулыклары саугъалау эм ирилдендириу болганын чертгенди. Ауруланы

Усталыкъ

Татыулу ѳтмек биширедиди

Къашхатаучу Тюменланы Талибни жашы Мухарбий татыулу ѳтмеклери, чемерлиги, халаллыгы бла да айтылып турганды. Кеси заманында Мухарбий Прохладный шахарда аш хазырлау жаны бла усталыкъгъа окыганды. Ишлеб а 70-чи жылда Этезланы Копаи башчылык этген пекарняда башлаган эди. «Улбашланы Хамза бла бирге ишлегенби. Мокъаланы Борис бла Къадырланы Магомат бла бизге болушлу тургандыла. ѳтмекни къол бла ишленген печеде биширгенби. Аны орунун да кесибиз жарашдырган эдик. Бир кереге тылыны 250 килограммын жарашдырып турганды. Гыржынны бир сагыатны ичинде керекли температурагъа салып, алай тутханбыз. Андан сора саналганды ол иги бишгенге», – деп эсеруочо эди уста.
Ол айтханга кѳре, ѳтмек бишириуну календи ала билген амалы да болганды. Ала кеслери жарашдырган ачтыханы хайырлангандыла. Аруу бишген, татыулу ѳтмекни жалаанда

къашхатаучула угъай, жууукъ элледен да келип алгандыла. Элни акъсакълары айтханга кѳре, бери ол заманда Гюржоларен окунуа келип тургандыла.
Насыкха, бюгонлюкде да бардыла ѳтмекни татыулу да, тынгылы да биширгенле. Хасаниячы Геляланы Рустам аны киши билмеген амал бла жарашдыргангъа ушайды. Тюкенде аны ѳтмеклерине эс бурмай къыймайса: ала къагъыт хуржуну ичиндедиле. Аладан бирин къолума алып, керти окунуа ѳтмек ийис этгенин жарамтама. «Багъасы башхаладан улуу болганына да къарамай, адамла аны сюйюп аладыла, анга сурам барды. Кѳресиз, башха ѳтмекле да бардыла, алай алычуларыбыз Геля улуну ѳтмеклерин кермеселе, бурулуп кетедиле», – дейди тюкенчи.
Геляланы Рустамны энчи амалы да болур, алай аны жашырынлыгы жалаанда тутхан ишине саулай жюреги бла берилгенде сунама.
Люба АДИЛОВА.

Цаража

Озган жылны ахыр кюнлеринде Башкортостан Республикадан бизге уллу кыууан хапар келгенди. Россияни Президенти Владимир Путин кеп жылланы ичинде Ата журтка керти уланыча кыуулык этгени, маданиятыбыз эм санатыбызны айынууна уллу юлош кыошуп келгени ючюн жазычу, тилимчи Мызыланы Адрайны жашы Къаншаубийни Пушкинни майдалы бла сауғалаганды.

Аны Къаншаубийге Башкортостанны ара шахары Уфада республиканы башчысы Радий Хабиров бергенди. «Мызыланы Къаншаубий бизни республиканы уллу шүхүдү. Ол кеп жылланы ичинде Башкортостанны Тюркде келечиси болуп турганды, Россияни бла Тюркню арасында байламлыкъланы кючлеуге уллу юлош кыошханды. Къаншаубий Адраевич – фахмулу адабиятчыды эм кечюрмечиди. Ол Совет Союзда киногъа кыараучулугъа Тюркню ачханды. Тюркюлеуге уа – орус адабиятчы. Ол кечюрюп, тюрк тили окъуучула Борис Пастернакны, Белла Ахмадулинананы, Мустай Каримини, Къулиллианы Къайсынны, Мечиланы Къазимни эм башхаланы назмулары бла шагъерий болгандыла», - дегенди ол.

Мызы улу Тюркге Москвада Азияны бла Африканы кыаралларыни институтун бошагъандан сора барганды. Анда Москвада, Тюменде, Краснодарда, Россияни башха жерлеринде да жашау журтла, социал объектле ишлеген кыурулуш биргиуде ишлеп башлагъанды. Баш-

АДАБИЯТХА КЕРТИЛИК

кьортостанны ол замандагы башчысы Муртаз Рахимов, таулу жашны тилни, болумну билеуне да эс буруп, аны Башкортостанны Тюркде келечиси этгенди. Ол жууаплы ишин да бардыра, Къаншаубий адабият жаны бла ишлегенин да кыоймагъанды.

Иги уруннаны ючюн Шүхлукъну Орденине, Башкортостан Республика кыуралгъанлы – 100 жыл» майдалгъа, Башкортостанны Президентини Сыйлы кыагытына эм башха махтаулагъа тийишли болганды. Жыл саны жетип, солугъа чыккыгъандан сора бир кесекни ол Дагыстанны Тюркде келечилигинде кенгешчи болуп ишлегенди. Бусагъатда солуду болса да, турист фирма ачып, анда кюрошеди.

Былайда бек биринчиден, 2003 жылда Мызыланы Къаншаубий тюрк жазычу шүхү Ахмет Неждет бла бирге Александр Пушкинни «Евгений Онегин» романын тюрк тилге кечюргенлерин белгилерге керекди. Роман «Дуня» журналда басмаланганда, бу эки жазычу «2003 жылда тюрк тилде бек иги кечюрме» деген номинацияда сауғагъа тийишли болгандыла. Орус классикадан ол дагыда тюрк окъуучулары Фёдор Достоевскийни бла Александр Купринни хапарлары,

Борис Пастернакны «Доктор Живаго» романындан кесеклери бла шагъерий этгенди.

Дагыда Къаншаубий Къулиллианы Къайсынни тюрт китабын кечюргенди тюрк тилге. «Малквар поэзияни антологиясын», Мечиланы Къазимни назмуларын бла «Тахир бла Зукура» поэмасын кечюрюп чыгарганды. Алгъаракълада Нальчикде аны презентациясы барганды.

Мызы улу Решат Нури Гонткеинни романына кере салынган «Королёк – птичка певчая» деген телесериалны орус тилге кечюргенди. Бизни окъуучуланы уа Омар Сейфеттинни бла Ахмет Неждетни чыгармаларына бла кыуандыргъанды. Пушкинни майдалына да алай бла тийишли болганды махтаулу жерлешибиз.

КЕРТИЛИАНЫ Сакинат.
СУРАТДА: (солдан онгга) Радий Хабиров бла Мызыланы Къаншаубий.

Юбилей

КЪАЛАМЫ ОЗГАН ЁМЮРЛЕНИ БЛА БЮГЮННЮ БАЙЛАЙДЫ

Белгили журналист, жазычу, Жазычуланы Кавказ клубуну КъМР-де бёлюмюню председатели Османланы Лейлууну жашы Хыйса туугъаны бу кюнде 70 жыл болады.

Хыйса 1954 жылда Къазахстанда Жанатурмыс элде тууганды. Басханчы Байдаланы Ибрахимни кызы Нуржан бла малкварлы Османланы Токъмакны жашы Лейлу анда тюбешгенди. Киши жеринден 1957 жылда юйор Герпегежге кыайтып, ала бирге ол сабий ёсдюргендиле.

Хыйса, эл шокну бошап, аскер борчун да толтуруп кыайтхандан сора, КъМКЪУ-да кыурулуш инженерге окыгъанды. Кюндюз ишлеп, ингир сайын окъууна юрюп, алгъан биллимин иш юсюнде сынап, алай башлагъанды урунуу жолун. Алай бла, журналистикагъа келгинчи, ол тюрлю-тюрлю кыурулушладан ишлеп турганды.

Басма сёзге журмет ата юйондөн башланганды. Ана тилибизде чыккыган газетлени, журналланы сюйюп окыгъандыла таматала. Жазыу ишге сюймеклик да Осман улуда андан келеди.

Кырал сасат кырамын тюрлендирген 1990-чы жылда ол ишлеген биригиу жабылып, таныш журналистлери чакырып, Хыйса 1998 жылда миллет газетибизге корреспондент болуп келгенди. Бюгон ол бёлюмюню редакторуна дери ёсгенди. Алай а иш анда туюлдо, бек башы – Хыйса сюйген, билген иши бла кюрошеди! Ма ол себепден, «Заман» газетини юсюнден сёз баргъан жерде аны аты биринчилени тизгининде уллу ырызлыкъ бла сауғынылады. Аны сылтау – Хыйса халкыбызны тарыхын байыкъландырады.

Ол «Билал ойнагъанда, ташлагъа да жан киргенди» деген аты бла биринчи китабын Зумакуланы Борис бла бирге жазганды. Ол документли повесть 2001 жылда орус тилде басмаланганды. Ызы бла 2004 жылда «Ёмюрле жолунда» деген очеркпе жыйымдыгы чыккыганды. Анда автор бир-бир малквар тукъумланы эмгилеу Ата журт уруша кыатышхан жигитлени юслеринден айтады.

2009 жылда чыккыган «Балккария кыовёз века» деген китабына Хыйса кеп кыйын салганды. Ол китап озгъан ёмюрледе малквар халкы-

ны кеп адамыны ариу сыфатларын сакълайды. Алай бла ол уллу кыошумчулыкъ болганды тарыхыбызгъа. Аны хазырлай айланганда, автор Малквар эллени барында да болганды, кеп адамгъа тюбегенди. Анда XIX эмда XX ёмюрюню аллында малквар халкны жашау кыолайын, болумун кёрдюзтген сегиз жюзеге жууукъ сурат, алагъа аныгълатуу жазыла да бериледи. Ол тарых эм этнография матери-ала келлик төлюлеге ата-бабаларыбызны юслеринден кеп хапар айтырыкълары баямды. Китап эки кере чыккыган эсе да, аны бюгонде тапхан кыйынды, излегенле уа кепдюле.

«Османланы Хыйса бу китап бла халкына, бюгонда келлик төлюлеге, уллу сауғъа этгенди. Китапны магъанасы кенгиди, теренди. Кеп затыбыз тас болуп, тарыхыбызны сездиретип кыойгъандыла уруш, кечюнючюлюк да. Ол а эскибинди артка кыайтарганды – анди бизни сабийлерибиз, туудукъларыбыз да билликдиле кыаллай ата-бабалары туугъанларын. Ала бла ёхтемленирча этгенди автор. Сау болсун», – дейди устаз Тёппеланы Мариям.

2010 жылда Хыйса «Анамы урчугъу» деген китабы чыккыганды басмадан. Хыйса аны анасына атаганды. Ары эсгерилле, таурухла, хапарла киргенди. Китапха ат берген хапарда анасыны, алай эсе уа, бары да таулу тиширууланы юслеринден айтады автор. Анда кыйын хапар да жангы сезимле туудурады. Табийгъат, за-

ман, адамладыла аланы баш жигитлери. Аланы биргеликлеринден кыуралады жашау.

Экинчи жыл Осман улу «Малквар уя» деген аты бла чыгарганды китап. Анда XIX-XX ёмюрледе жашагъан белгили адамларыбызны, сёз ючюн, Малкварукъланы Исмаилы (Дадаш) бла кызыларыны, Айдаболланы Азнуруу бла жашы Татыуяканы, Орусбийланы Наурузну, Сюйюнчланы Исмайлыны бла Маштайны эм башхаланы жашау болумларын суратлайды.

Аны ал сёзюнде автор былай айтды: «Журтубузну ариу жерлерин кёрдюзтюрге, кеп жыл-ла мындан алда жашагъан ахшы адамларыбызны юслеринден айтыр-гъа акыыл этеме да, «Малквар уя» деп да андан атаганма... Бу аламант жерде кимле жашагъандыла, кыаллай адамла? Не иши тындыргъандыла? Кыалай кийингенди, кечингенди?»

Кеп ишлеген жазычуладанды Османланы Хыйса. 2013 жылда ол «Акъ кешене» деген китабын басмалагъанды. Ары малквар халкыда юрюгөн таурухла киргенди. 2015 жылда уа окъуучуларын «Жашладан хапар айтыгъыз» деген китабы бла кыуандыргъанды. Аны жүз жигити орус-апон, финн, Биринчи дуния эм Улуу Ата журт уруш-лада батырыкъларын кёрдюзтген, алай бла Россияни кьадарында ыз кыойгъан таулуладыла. Китапны автор Ата журтну кыорууларгъа кетген жашларын сакълагъан аналагъа атаганды. Ызы бла «Заманны кыада ташы» деген хапарла, таурухла, Чочайланы тукъум китаплары чыккыгандыла. 2021 жылда Османланы Хыйса бла дюгерли жазычу Энвар Хоюев «Салам алейкум! Юйюгюзге да игилик!» деген шүхлукъ китабын чыгаргандыла. Озгъан жыл аны «Акътамакъ» китабы кёргенди дунияны. Ары назмула, таурухла, хапарла эмда повесть киргенди.

«Предчувствие» деген аты бла Кавказ жазычуланы клубу чыгаргъан жыйымдыкны ал сёзюнде Чечен кырал университетни доценти Лидия Довлеткереева: «Бу ахыр 20 жылны ичинде жанр, стиль жаны бла да энчилеге, кыайтарылмагъан жангы чыгармалагъа Османланы Хыйсаны «Сууукъ кыолда сермешчи» бла «Кечиге жолючу» деген хапарларын санаргъа болукъду», – дегенди, багъа биче.

Кавказ жазычуланы клубуну членлери, ол ишни кыурагъан, бизни республикада бардыргъан уллу пост Гуртуланы Салих ауушхандан сора, кеслерине таматгагъа Хыйсаны айыргъанлары да бошдан болмаз. Ол клубну члени абаз пост эм драматург Лариса Шебузохова Хыйсагъа назмусун атаганды.

Клубну президенти, поэт, кечюрмечи, публицист, кесаматчы Миясат Муслимова уа, кыалам кыарындашын туугъан кюню бла алгышлай: «Клубну Османланы Хыйса таматалыкъ этген бёлюмю аламант ишлейди. Адабият фахмусу, кыалам кыарындашлагъа кыайгырыуу, Ата журтну табиигъатына сюймеклиги, иш келлюлугу, жууаплылыгы – была бары да анга төрели болуп, даражасын кетюредиде. Аны чыгармалары халкына сыйлы болгъан затларындын, аны дуниягъа кыарамындан, излеминден, жазычуну бийик кыанатлы сезимлеринден кыураладыла... Кавказ жазычуланы клубуну правленини оюну бла Османланы Хыйса Сыйлы грамота бла эмда Гуртуланы Салихни майдалы бла сауғалананды», – деп билдиреди.

Хыйса юйдигиси Маммеланы Хусейни кызы Тамара бла аламант сабийле ёсдюргенди. Кызы Асият атасыны ызы бла барганды, телевиденияда редактор болуп ишлейди. Жашы Ислам а устазды.

Хыйсаны гегчи Фатимат кыарындашыны байрамына аламант алгыш айтды:

*Кеп кыуанч келсин юйюнге,
Бир бек мудах болгъан кюнюнде.
Булбул жырыласын башынгдан,
Кери этерча кыайгынгдан.
Кыара чачынг агъармасын,
Адам сени кыаргамасын.
Кюн тап тийсин арбазынга,
Кыуанчыра сен жазынга.
Саргъалмасын ариу бетинг,
Улумасын сени итинг,
Дарманса сен жарабызгъа,
Минг жыл жаш арабызда.*

Биз да, биргесине ишлегенле, Фатиматка кыошулуп, бир заманда бир адамны жүрегин кыайнамагъан, огурулу таулу кылыкъ хунерде ёсген, таза ниетде жашагъан кыалам кыарындашыбыз Османланы Хыйсагъа кеп игиликле, жетишимле тежешибиз.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Сагышпа

Бирликдеди кюч

Бизни газетибизде ёз тилибизни, аны бла аз хайырланганыбызны, жаш төлю кесибизга сёлешмекчилерини юслеринден башха-башха оюмла, бирси материде дайым да басмаланганлай турадыла. Бу жол а редакциябызга кесини ол жарсыубуз бла байламлы сагышларын КъМР-ни Гуманитар тинтилеу бардыргъан институтуна кыарачай-малквар фольклор бёлюмюню илму кыулурукъчу Локияланы Жаухар жазып ийгенди.

Заманни кыыстау барыу, дунияда болунган тюрленуле адам улуну жашауну тар кебине кийире барады. Жерибиз, тилибиз, динибиз, миллетибиз, жууукъ-тентибиз, бир сёз бла айханда, хар затыбыз да барды. Алай, нек эсе да, кюнден-кюннге тамблабызгъа базынулукукъ, ышанылукукъ, жүрек тынчыкъ тас бола барады. Бу затланы айтыум, дунияны кыаралдым тюрсонледе кёрюден туюлдо. Угъай... Жаланда бюгонню кюнню оюмлап сагыш этюдю.

Миллетни, кыралны, саулай дунияны да ауарасы кеп. Ол жашауду, берилген болумну да билдирге борчлукъбуз дерге боллукъсуз. Алай бюгонлюкде, кеп затны эс этмей, дунияны кесибиз тюзуратып барганыбыз а баямды. Былайда мен акыыл юйретюден азатма. Жаланда сагыш дунияны эшиклерин ачып, кесимча оюмлайма.

Алыбызда ёсюп келген сабийле тилни билмейдиде, миллетни тамбасы тас бола турады деген жарсыу анстан жаратылган сёзле туюлдоюле. Алай ол жарсыууну ич ёзеге недде болгъаны оюмларгъа уа ашыкъмайбыз.

Хар таулу ата-ана сабий тилни сюерча, багъалай билрча не амал излегенине, не этгенине кеси кесине жууап бере башласа, белгиленген соруугъа жууап табылыкъ сунама. Кертиди, уллу сёлешмей, айбат сёзлеге бугъунюл, кеси кесибизге шарт жууап бералсакъ, бюгонню таулу сабийлени асламысында таулулукукъ жаланда тукъумларында кыаланмагъаны эслерге боллукъбуз. «Ауругъаны жашырган сау болмаз» деген нарт сёз барды. Ол бизни бюгюнюбюзге тамам келишген сунама. Даулашсыз, биз бюгонню кюнубюзюню белгисиз тамблагъа урлата турабыз.

Жарсыугъа, бу халда барса, тамблагы кюнде белгили поэтирибизни, жазычуларыбызны чыгармаларын, таулу сабийле, жаланда орус тилде окыргъа болурла. Бизни дуниягъа айтылган адабиятыбыз, маданиятыбыз,

келден чыгармачылыгыбыз, бай тилибиз а кюбор тюбюнде атылган, сурамы кетген кыумачлагъа ушап кыалмазламы?

Аллах бергенча, ана тилибизде «Заман» газет, «Нюр» сабий журнал, «Минги-Тау» адабият-суратлау журнал басмаланандыла. Алада кеп сейир материал барды. Болсада асламыбызны алагъа жазылырча, окыргъа заманыбыз, аччабыз да болмайды. Бирде уа ачха берейим, аны окур адаммы жокъду дегенлени да аз кёрмейбиз. Сабий журналда ала сюйюп окырча материалла эм кеслери жазгъан затларын басмаларгъа онг барды. «Заман» газетде, «Минги-Тау» журналда да аслам керекли материалны табаргъа боллукъбуз. Малквар театрда сахна оюнла уллула, гитчеле да зауукъланырча, сейир салыныдыла. Алай, нек эсе да, ёсдюрген сабийлерибизге миллет хазнабызны багъаларгъа, сюереге юйретирге ашыкъмайбыз. Болсада тыш кырал тиллени юйретирге заман, ачха да табасыз, жарым сагъатха ёз тилибизде газетни, журналны алып кыараргъа уа ашыкъмайбыз. Аны бла бирге уа ёз тилибизни кесибиз учузаландыра баргъаныбызны оюмлайбыз.

Бу хал тюрленмесе, кысыка заманы ичинде, малквар тилде шатык, уакъ сёлеширчи адам табылмазлыгы, газетибиз, журналларыбыз, театрыбыз да кишиге керек болмазлыгы баямды. Белгиленген затла уа миллетни тамблагы кюнню кыоркыу саладыла. Ол борч ёсюп келген төлеге угъай, бюгон малквар тилде сёлеше, жазе, окуй билген ата-анады деп оюмлайма.

Кесибизни низамгъа салып, «Заман» газетге, «Нюр», «Минги-Тау» журналлагъа жазылып, миллетни ниет хазнасын сакълаугъа кыошумчулыкъ этип, газетибизни бла журналларыбызны окып, кеси оюмубузун белгилеп, сейир затланы юслеринден журналистлерибизге да билдирип, алагъа да биллекли этип кёрёйик.

Бюгонлюкде фахмулу, биллими редакторларыбыз, журналистлерибиз, миллетни аллында кыулукъ этген адамларыбыз да аз туюлдоюле. Аллаха алгъа уаакъ ёмюр, ишлерин даражалы тамамларча кюч, кыарыуу да бергенлей турсун!

«Не уллу отну да ышыра турмасанг, аны мыдыкы ёчюлоп кыалады» деген оюм да даулашсызды. Миллет газетибизни, журналларыбызны, театрыбызны тамблагы кюню да хар бирибизни кыолундады. Бирликдеди кюч!

Журтубуз

Атабий чюй ургъан кыая

Мындан Элбрус таба бара, Бедик элден этгенлей, жолну онг жанында сыйдам кыая барды. Аны былай ортагъанына жете келген жеринде кыаяны жарылгъанына урулуп тургъан кызыккы кёребиз. Кыаяны кесине да Атабий чюй ургъан кыая дейдиле.

Бир бек уста кыаячы болмаса, кыазыкъ орнатылган жерге хазна киши чыгаллыкъ туюлдо. Мен билип окыуна кыауум жаш ёрлерге кюрошгендиле. Алай, болалмай, жарты жолдан, ызларына кыайтхандыла. Бу хапарыбызда Атабий деген киши ким болгъанын, кыазыккы кыаягъа кыачан, нек орнатханыны юсюнден билгенибизча, эшитгенибизча айтайыкъ.

Атабий Эзелзаны жашларыды. Чегем ауу-зунда туугъанды, анда жашагъанды. Арта Басхан ауузуна кёчгенди. Гирхожанда юй журт ишлеп, мал-мюлк жайып жашап турганды. Дуниядан кетгенден сора Чегемде асыралганды.

Этез улу уста кыаячы да эди. Бир жол нёгерлери бла Гирхожандан ёзен жайлыкъларгъа малларын сюрюп баргъанлай, кыаягъа жете келген жерде, мингнен аты абынып, агыын сындырады. Атны содыла. Этин суугъа саладыла. Терисин а Атабий кыаягъа чыгарып, айтханыбызча, кыазыккы орнатып, анга тагып кетгенди.

«Ёрге чыгып, терини ким алалса да, ол анга кыалады», – дегенди. Кыауум кюнден ызына кыайтып келсе, тери жеринде турады. Сора жангыдан ёрге чыгып, терини алады. Кыазыккы уа жеринде кыаяды. Андан бери алайгъа Атабий чюй ургъан кыая дейдиле. Эттюр кыаячы Чегем, Басхан ауузларында кеп кыаягъа чыгып, туркыла да ишлегенди. Аны аты эсде кыалсын деп, тукъумда анга жыр да кыурагъандыла.

ЭТЕЗЛАНЫ АТАБИЙНИ ЖЫРЫ

Малкварукъ улу Биберт бла Эзелзаны Атабий Ант этелле боза акыкны алып, олтуруп, Атабий сора уа кыайтхан эди ызына, Малкварукъ улуну антын толтуруп.

Атабий кетген эди ол Чюйюк итни жоаргъа, Жаш келинлени эрлери бла кыюргъа. Акъболатланы ариу Акыкызыны алыргъа, Аны отуунда кеси да эркин кыалыргъа.

Ол сёз берген эди Чегем жигитлени жияргъа, Рачыкъланы уа терен уругъа кыюргъа. Онуо этелле бары бирден болургъа, Жангыз кечеге арларын этип кыюргъа.

Атабий жюрюйюдо тохтамай кюн, кече, Аууп келген эди Чегем ауузундан Басханнга. Да, сени жауунг тынгылагъыед ол кече, Чюйюккуну кыошунда хахай, кычырыккъгъа.

Атабий кыарайды сырт башында олтуруп, Чюйюк бийге ол этген антын толтуруп. Ариу жылырайла Гирхожан сууну ташлары, Бери ие болдула Кыаракезюню жигит жашлары.

Чюйюк ант этген эди Атабийни жоаргъа, Умуг эте эди ол Чегемни бийи болургъа. Чегемиле аны бийге алмалла, Рачыкъланы бир тамырларын кыюймалла.

Чюйюккуну элтедиле кыара жамычыгъа чулгъап,

Аманлыкълары ючюн кыара кыяны булгъап, Окъча тие эдиле Атабийге аны сёзлери, Кыаягъа тагыгъандыла Чюйюккуну чолпан кёзлери.

Атабий кыухтарганды Чюйюккуну харам кынандан, Киши табылмады ол Чюйюк бийни жанындан. Чегемлиле Рачыкъланыдан бошайла, Бир сабий туугъанда, анга Тууду аталла.

Ариу жарашады Атабийни чокъый башлыгъы, Къол ташха устады ол жолда тапхан жашлыгъы. Кыатыны Акыкызы тикгенди аны башлыгын, Энци кёреди ол жолда тапхан жашлыгын.

Чегемли Атабий, ол Эзелзаны жигити, Эркинлик эди халкына тутхан ниети. Ол уста уруды тик кыаялагъа чюйлене, Тардан жибермейди Хадаужукъландан бийлени.

Этез улуну кыаллай киши болганы жырда да тынгылы айтылады. Жигит жаш кыайсы жылда, ёмюрледе жашагъанды дегенде, аланы тукъум кварталы Атабийден бери отёрт төлю санагъандыла: Атабий, Этез, Чора, Тыныбек, Абайыт, Утча, Майыл, Мусука, Хажы-Даууд, Жарахмат, Аслан, Кыайсын, Ахмат, Мажит, Ислам.

Журтубузну жер-суу атлары бизни тарыхыбыздадыла. Хар бирини хапары, тауруху барды. Ала бюгонлюкде дери жете келген эселе, мындан арысында унутулмагъа этерге уа шёдногю төлюню борчулу. Алгъаракълада Атабий чюй ургъан кыяны аллында нёгерим бла сюелип тургъанлай, женгил машина келип кыатыбызда тохтады. Андан бир улан тошоп, саламлашхандан сора: «Мен Эзелзаданма. Бу а Атабий чюй ургъан кыаяды. Жууукъ заманда былайгъа белги салыргъа деп турабыз», – деген эди.

Алай болса, бек иги иш этилдики. Алайда тохтаган адам кыяны атын билдир эди, аты белгисизди деп турмай.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Ишени ёзези — элине жүрези бла кыайгырыу

Тау эллирибизге кеси инсанларыбыз, тыш кыараллыгъа да дайым жол саладыла. Табийгъа тыбызны ариулугъуна кыарайдыла, гара сууларындан ичедиле, тау хауа бла солуудула. Хар таулу элге келген кыонакъ айран, хычинле бла сыйланмай кетмейди. Алайсыз а кыалай? Кыонакъбайлыкъ тауланы бурун задетлеринден бери келген ариу сапатларынды.

Эллирибизни жокълагъанлагъа, анда жашагъанлагъа да иги болурча этюде уа эл башчыладан да кеп кыалады. Аланы биринчи юсюндеди бюгон сёзюм. Чочайланы Зейтуну жашы Зуфар Бизынгъада туууп ёсгенди. Огурулу юйюрген чыккыган адетли, биллими эмда чөрчек жашны 2014 жылда жамауат эл башчыгъа айырганды. Ма ол кезиуден башлап Зуфар Бизынгыны социал магъаналы объектилерин тапландырыуну кыолгъа тири алады.

«Ол башчылыкъ этгенли элибиз иги жанына тюрленгенди, тазады, тизгинлиди. Хар юйге ичер суу тохтаусуз келеди, жолларыбызгъа асфальт салынганда, орамлада чыракъла жарыкъ жанадыла. Жол жанлары оюлмазча хунала ишлетип,

бир-бир жерледе уа темир чалдылле салдырады. Телефон байламлыкъ да чырмаусузу. Алгын элден кеп адам кетген эсе да, бюгонлюкде иги кесеги артка кыайтып келеди. Кысыхасы, жашау онгарыбыз шардачадыла. Айырмалыгы уа – биз таза хауа бла солуйбуз, шудан суу ичезибиз, саулукугъа хата салмагъан затла ашайбыз», – дейдиле Тёппеланы Роза, Холаланы Алка, Ботталаны Саният, дагыда башхала.

Жангылыкъланы юслеринден айтаханда уа, анди элге кирген жерде «Бизынгъа» деген жазыуну узакъдан окууна эслерчады. Жай айлада аны кыатында шудан суу бийикге бюрюкп кесерча этилгенди. Бизынгылыла кы

Белгилеу Ачыкъ ниетлилик эмда жарыкъ халда

Барысы да билгенликден, 2023 жыл кыралы-бзыны президенти Владимир Путинни оноуу бла «Устазны бла насийхатчыны жылы» деген белги бла озганды. Аны кыуанчлы халда жабылууна аталганы ингирле республика, муниципал даражалада да кыралгандыла.

Аллай байрам Жангы жылны аллында Черек районну Огыры Жемтала элини Чубокланы Алий атлы битеулю билим берген мектебинде да болганды. Аны кыурауға эмда бардырыуға уа юлшолерин школу мектепге дери билим берген бёлюмонде ишлегенле кыохандыла. Ингирни бардырған юиретиучоле Ностулану Мадина (школгга хазырланган кыуум) бла Мусукланы Марина (тамата кыуум) жыйылганлағаста устазны, насийхатчыны да даражаларыны юслеринден айтхандыла. Жамуат педаголаға берген журметни да энчилиги бола келгенин ангалатхандыла.

бла насийхатчыны жылыны» кыуанчлы халда жабылганы бла алылгандыла. Хар сабий – ол кеси аллына бир хунер болганын чертип, аланы фахмуларын айнытууға педагола салганы

кыйынына да энчилегенди. Бзы бла ала ишчилерин билим беруу махкемелени грамоталары бла сауға-лағандыла. Жашкыкыла бла кызы-диргенге кёре уа, алағаста эмде башха жерде хунерлерин айнытырча кружокаға журналиор онг да болмағанды, тепсеулеге, жырлағаста да сабийлени юйретичюле

Ингирде сёлеше, алгыш, ыспас сёлени ата-ана комитетни башчысы Болатланы Лейла да айтханды. Ол аланы барысына да ыразылыгынын билдирип, жангы жетишимле, саулуу к-эсенлик тилегенди. Мектепни, сабий садны да коллективлери уа анга, хар заманда да болушукларын, себепликлерин аямаган бирсилеге да ыспас этгендиле.

Юиретиучоле кеслерини башламчылыклары бла быллай жыйылынуу кыураганларына эмда бардырғанларына барысы да ыразы болгандыла. Сабийликке уа ахырында «Пусть будет солнце!» деген, адам улуға мамырлыкыны ючю, мағанасы да кылай терен болганын келден бери ачыккылап келген жырын айтхандыла.

Спорт Гёефлерибизге – «кюмюш» бла «доммакъ»

Кызахастанда тутушуу эркин эм грек-рим тюрлюринден «Кубок Нефтяной стилицы» деген аты бла халкыла аралы эришу бардырылганды. Анга Кызахастандан, Россейден, Азербайджандан бла Узбекистандан гёефле кыагышхандыла. Тутушханланы араларында республикабзыны келечилери да болгандыла. Ала, Россейни жыйымдык командасыны санында эрише, майдалла

да кыагышдыла. Алай бла «кюмюшно» Амир Кипов, «доммакыны» уа Шауаланы Малик алгандыла.

жерлеринден 200-ге жууук гёефле кыагышханды. Эсеплеге кёре, республикабзыны келечилери юч майдал алгандыла. 97 килограммга дери ауурлук кыуумда эм кючло Заниколаны Марат болганды. Анга «Россейни спортууны устасы» деген сыйлы ат да берилгенди. Экинчи жерге – Лелюкланы Руслан (92 кг.), ючюнчюге уа Альберт Макоев (79 кг.) чыкыгандыла. Аланы тренер Арсен Закуев юйретеди.

Чёрчеклик эм тирилик Барысын да озгандыла

Краснодарда джиуджитсуу бразилияны тюрлюсюнден дуняны кубогу кыураулағанды. Анга тюрлю-тюрлю кыурауладан 1500-ден аслам адам кыагышханды. Анда республикабзыны «Гладиатор» клубуну спортчулары да жетишпелли болгандыла. Но-Ги бёлюм-

Нальчикке грэпплингден регионла аралы эришу кыураулағанды, анга Шимал Кавказыны битеу республикаларындан 400-ге жууук спортчу кыагышханды. Битеукомандалы эсепде биринчи жерни Кыбарты-Малкьары кыуум алганды. Чечени келечилери – экинчи, Ингушетиядан спортчула уа ючюнчю жерде орналгандыла.

Жыйымдык Кыуум Кыураулағанды

Нальчикке 2006-2007 жылда тууган жашкыкыла араларында боксдан республиканы биринчилиги бла чемпионаты этгендиле. Алағаста районладан бла шахарладан жоуден аслам спортчу кыагышханды. Кеслерини ауурлук кыуумларында гитч жыл сауда алтын майдаланы Биттирланы Аслан, Идар Ныров, Аналаны Расул, Али Шомахов, Настуланы Махумат, Астемир Бекуюл эм башхала кыагышханды. Эр кишледе Гыжгыланы Юсюл, Умар Качалиев, Алан Борсов, дагыда талай спортчу хорлағандыла. Ала барысы да Кыбарты-Малкьарыны жыйымдык командасыны киргендиле.

Туризм Элбруска – эки жангы тау-лыжа жол

Минги тауда эки жангы тау лыжа жол ишленгенди. Аны хайырындан учарча ызла 2,5 километрге кеп болгандыла. Жолла бусағаста жарау халда хайырынлабыдыла, алағаста ЕР-4 (кёкс) эм ЕР-5 (кызыл) деген даража берилгенди. Ала «Пик Терскюл» обсерваторияны жаны бла этедиле. Сакланганыча, энди алгынлыгы лыжа жоллағаста жеткен ауурлукка азайрыкыды, лыжачылаға бла сноубордчулаға да эркинрек болукты. Дагыда быйыл эки канат жолну ишлеп бошарға белгиленеди. Ала барысы да улуу кыурулушу бир кесегидиле.

Бир сейирим, мен командирволканы соймейме. Эрикгенме. Кыурулуш биригуде ишлейме, керекни тапдырыуу бёломде, ол жумушладан кыачалмаймы аныс, ол деп, юйде олтуруп турлук эдим, башхалача. Алай а бу жумуш манга насып тапдырғанын ючюн а ыразыма анга.

Билмей турганлай табылган насып

кетген конюлде, бир да бир бек конюген эдим. Мен кыюсам аны, алай болуук болмаз эди, ол мени кыюганын ючюн а, анымы, эгечими хахайлары да бездирил, кыуанган окуна этген эдим ол жол командирволкамга.

Хапар

турурға керекди. Ол бек арт кыюсидирир кыюу болмаз. Сырға, жоюзок да алырса алыкыа. – Хау, ол да алайды, – дейди жол нёгерим. – Алай а, мен теги андан алгаста болсам, ол менге алтын минчакларынын берлик эди. – Да, нек ашыкмадын да? – Ашыккы а... Не бек да кюреш, кыюадыр болмасла. Алай айтхангысыма, кимге барлыксыа? Ижа улу коммерсант, мени кюседемди. Салпагар улу депутат. Ол да алай. Гогуй улпуна уа кесим унамдым барырга. Хау, энде балчыксыа батып, аны таууктарыны аш берип айланмасама! Тауук ферма тутатды. Эй, сейир этеме – тауук кылау тутатды эр киши?! Бир да болмай эсе да, кыюйла жайсын, быллай сермеп, аягындан тутарча, тауук кыууп айланмай. Гапоу улуп тап адам эди, алай устазды. Байлыгы – кыюлтык тюбиюнде дестерле, сора сизиле турган эски окуу китапла. Бу мени болсон деп юйо жок, не кюно жок. Гогуй ул уа халы саатады. Жюн халы да болгаста эди, синтетика! Хасан улпуна уа кийизле жууган жери барды. Халы сатыуучуға не кийиз жууучуға барды деп, кылай айтдырайым кесиме? – Не бла кюрешесе? – дедим, бу оюмланды сылтауларын билдире сююп.

жыйып, ёсюмонне кыюулул, бир да бир субай, ёхтем, ариу болу кылады. Келсенг, сау кыай ызынга, сенге да тиктирмисе учуз багысы бла. – Ол игиди. Сора налмас, зумруд комплектинги берлик болуп тураса. – Эй, быллай кыурайыма да, сен, – малкьарлы, бир иги жаш кёрюнесе. Болушанг а менге. – Не бла? – Нёгер кызымы тюна кел да, мен а бу мени баш иемди дейим, сени кёрюгюнюл. – Угыай, угыай! Ойнап-зат айта болурса? Мен... – Юйдегинг-зат болуп, билдирми дейсе? Кыайдан билликти? – Юйдегим да жокду. Кёкде кыуш кийик эркинме. Алай... бир да, эки да айтма! Алай ишге кыюшма мени! – Бийчег болуп, ол да чырмау тююк эсе, сора не? Сюйсенг а, тёлеген да этерме.

Аны бла уа жаньыма тие тураса. – Сууаулыккы ючюн окуна кыю болушанг а, кыураншым, налмасларым, зумрудларым да кесиме кыайл эдиле. Минчак кылолу, дейме да, боюнул да болур эдим. Не этериксе, мен жумушак адамма. Хо дедим. Москвада байрым ингирде «Астория» ресторанда тобеширге дедик. Айтханыбызча, ол ингирде алайга келдим да, кыурачай тойгга тюшюп кыалдым. Ол а арбазда окуна башлануучусун билесиз. Нафисат да анда. омак, ариу. Кыуанды мени келгениме. Кыолтугыма кирип, жангы келинге бла киеуге тартып барды да: – Инжилхан, таньшанг сюеюме. Ма буду киеуогюз, – деди. – Тюобуз коронавирусу замандында болганды да, кеп адам чакыралмаганбыз... Кертисин айтханда, келинин кыайгысы не Нафисат, не мен тююл эдик. Сора жашла: – Малкьарлы, бир чанчыл! – деп тиледиле.

Малкьарлы, бир чанчыл! – деп тиледиле. Тепсерге уа бек сююуючюме. Бир ариуны сайлап, алай төседим да, алай, бар кыайгыларымы да унутуп. Нафисатны да. Ол да, кесиме башха нёгерле табып, мени кыайгылы болмады. Ол мени бла тепсерге ариу а Фатимат болуп чыкты, киеуюн эгечи. Биз бир ююрлю болурға деп турабыз энди. Ашыксам да, тёземе – ол тюйд болганыла тапып кыюмасыла деп, сакьал ёсдюре турама. Насып дегенни ма алай, билмей турганлай келеди да.

Болум Солуу конюле хатасыз ётгендиле

Жангы жылгыс байрам конюле (30 декабрден 9 январьға дери) республикада тынч ётгендиле, деп билдиредиле РФ-ни МЧС-ини КыМР-да Баш управлениасыны пресс-службасындан. Кюн сайын ведомство жарсыулу жумушлагаста чыгаргаста хазыр эди. Кеслерини борчларын толтура, энчи хазырлыкта 280 адам бла 62 техника турганды. Байрамла ётген битеу объекте озган жылны ахтырында кюркуусулуккы жаны бла тийленген эдиле. Ол конюлде уа алада энчи кыуумла дежурстволла бардырғандыла. Белгиленген кезиуде 43 керо ол тюшоу тохташдырылганды. Алада бир адам ёлгенди. Дагыда жолтранспорт авариялаға кыуарычуулары энчи кыуумла 15 керо чыкыганды. Суулада бир тюрлю жарсыулу болум белгиленгенди.

Билдирюу Жамауатха не кыагар тынч болурча

РФ-ни СК-сыны КыМР-де следстве управлениасыны жумушларын электрон амал бла тындырырға онг барды. Ол саанда ведомствода «ышануулукну телефону» ишлейди, 8 (8662) 77-64-22 номерге сёлешип, аманылыккыны юслеринден билдире, право жаны бла болушук алырға болукуды. Эчи аскер операцияга кыагышханланы соруулары жаны бла телефон ыз да ишлеп башлаганды: 8(928)709-73-76. Акыылбалык болмаганланы эркинликлерине бузукулук этилгенде, зорлук сынатылганда, сабий кыйын

Мокьаланы Зукура

Мокьаланы Зукура. Турурға керекди. Ол бек арт кыюсидирир кыюу болмаз. Сырға, жоюзок да алырса алыкыа. – Хау, ол да алайды, – дейди жол нёгерим. – Алай а, мен теги андан алгаста болсам, ол менге алтын минчакларынын берлик эди. – Да, нек ашыкмадын да? – Ашыккы а... Не бек да кюреш, кыюадыр болмасла. Алай айтхангысыма, кимге барлыксыа? Ижа улу коммерсант, мени кюседемди. Салпагар улу депутат. Ол да алай. Гогуй улпуна уа кесим унамдым барырга. Хау, энде балчыксыа батып, аны таууктарыны аш берип айланмасама! Тауук ферма тутатды. Эй, сейир этеме – тауук кылау тутатды эр киши?! Бир да болмай эсе да, кыюйла жайсын, быллай сермеп, аягындан тутарча, тауук кыууп айланмай. Гапоу улуп тап адам эди, алай устазды. Байлыгы – кыюлтык тюбиюнде дестерле, сора сизиле турган эски окуу китапла. Бу мени болсон деп юйо жок, не кюно жок. Гогуй ул уа халы саатады. Жюн халы да болгаста эди, синтетика! Хасан улпуна уа кийизле жууган жери барды. Халы сатыуучуға не кийиз жууучуға барды деп, кылай айтдырайым кесиме? – Не бла кюрешесе? – дедим, бу оюмланды сылтауларын билдире сююп.

Алтын майгал, сыйлы ам да

Кавказыны кыуруулағаналаны журметлерине Карацевск шахарда эр кишилени келгениме. Кыолтугыма кирип, жангы келинге бла киеуге тартып барды да: – Инжилхан, таньшанг сюеюме. Ма буду киеуогюз, – деди. – Тюобуз коронавирусу замандында болганды да, кеп адам чакыралмаганбыз... Кертисин айтханда, келинин кыайгысы не Нафисат, не мен тююл эдик. Сора жашла: – Малкьарлы, бир чанчыл! – деп тиледиле.

Эм кючлюе ачыккылангандыла

«Нальчик» спорт арада ауур атлетикадан эм кючлю гёефлени ачыккылар мурад бла республиканы чемпионы бардырылганды. Аны КыМР-ни Спорт министрствосу бла Ауур атлетикадан федерация кыураулағанды. Эришуге Бахсан, Прохладна, Урван, Черек эм Элбрус районладан, Бахсан эм Нальчик шахарладан 40 спортчу кыагышханды. Аладан алчы жерлеге Кыадырланы Махмут (67 кг.), Бёюланы Азамат (109 кг.), Согаланы Арсен (55 кг.), Османланы Астемир (81 кг.), Аслан Касулов (73 кг.), Имран Чукётов (67 кг.) эм башхала чыкыгандыла. Жашланы тренерле Макаланы Махти, Чеченланы Алий, Анатолий Дешев, Чингиз Дахкильгов хазырлағандыла.

Кульчаланы Зульфия хазырлағанды

Кыабарты-Малкьар Республиканы Маданият министрствосуну, «КыМР-Медиа» ГКУ-ну, КыМР-ни Журналистлерини союуюн, «Адыгь псалъэ», «Кабардино-Балкарская правда», «Заман», «Советская молодежь», «Горянка» газетлени, «Литературная Кабардино-Балкария», «Ошхамахо», «Минги-Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналланы, «Кыбарты-Малкьар» ВТК-ны, «КыМР-инфо» информация агентствону, «Эльбрус» китап басманы коллективлери ХАФИЦ Мухамед Мусабиевичге кызы ШИФАКУЖ (Хафиц) Дана Мухамедовна ауушханы бла байламлы улуу бушуу этип кыайгы сёз бердиле.

Табпакшанланы Аминат.

Таппакшанланы Аминат. Таппакшанланы Аминат. Таппакшанланы Аминат.

Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды. Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды. Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды. Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды. Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды. Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды.

Тикаланы Фатима хазырлағанды. Тикаланы Фатима хазырлағанды.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЫАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ. Баш редактор КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан. ТЕЛЕФОНЫ: Редакциону приёмны – 42-63-01. Газетти нелерине тапдыру ючюн КыМР-ни почта свящаны федерал Управлениасы жууулыды. Байсыланы Марьян – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетеничланы Зульфия – жууулы секретарыны орунбасарлары; Ахмадланы Лёуза (1-чи бет), Зезаланы Лида (2-чи бет), Бийчеккуланы Жаннетта (3-чо бет), Гезяланы Валентина (4-чо бет) – корректорла. Тиражи 1740 экз. Заказ № 9. Багысы 10 сомду.